Նմուշ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐ

(անշարժ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

(հուշարձանների պահպանության համար պատասխանատու մարմնի անվանումը)

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

I. ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ Երկաթուղային կայարան

II. ՏԻՊԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏԿԱՆԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆԸ (հուշարձանի տեսակը)

հնագիտ.	պատմության	ճարտարապետ.	մոնումենտալ արվեստի
		8	

III. ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԻ ԹՎԱԳՐՈՒՄԸ (կամ պատմական իրադարձության թիվը, որի հետ կապված է հուշարձանի առաջացումը՝ պատմության հուշարձանների համար)

1952-1955

IV. ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԻ ՀԱՍՑԵՆ Երևան, Բաքվի փող. [illegible], Մերձկայարանային հրապարակ 1

(հանրապետ., մարզ, շրջան, ինքնավար մարզ, ազգային շրջան, բնակավայր, հասցեական տվյալներ)

V. ՆԵՐԿԱ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԲՆՈՒՅԹԸ

Նախնական նշանակությամբ	Ուսում. հաստ.	Տուրիստ. էքսկուր.	Բուժ-առողջ.	Բնակելի շինություն	Տնտեսական	Չի օգտագործվում
+	[illegible]		[illegible]		[illegible]	

ՀԱՎԵԼՎԱԾ:

Ընդհանուր տեսքի լուսանկար—
Հատվածների լուսանկար—
Գլխավոր հատակագիծ
Չափագրություններ: Հատակագիծ—
ճակատ—
կտրվածք—
Պահպանման գոտու սխեմատիկ
հատակագիծ—

աՑ, պատ. 643, տպք. 1000, «Ոսկան Երևանցի» տպագրատուն

VI. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

	Հնագիտական հուշարձանների համար	— առաջացման պատմությունը, եթե և ո՞վ կողմից են կատարվել հետախուզումներ և պեղումներ. հավաքածուների պահպանման տեղը:
ա)	Պատմության հուշարձանների համար	— առաջացման պատմությունը, անձանց և իրադարձությունների հակիրճ բնութագիրը, որոնց հետ կապված՝ օբյեկտը ստացել է հուշարձանի նշանակություն:
	Ճարտարապետության և մոնումենտալ արվեստի հուշարձանների համար	— հեղինակ, շինարար, պատվիրատու, ստեղծման պատմությունը:

ճարտ. Է.Ա. Տիգրանյան

Նախագծումը սկսվել է 1947թ. Անդրկովկասի երկաթուղու վարչության և ,,Կոմտրանսպրոյեկտ,, նախագծային կազմակերպության հանձնարարությամբ (Թբիլիսի): Վերջին փուլում աշխատանքային գծագրերը մշակվել են Երևանգոմ, Հանրապետական Նախագծային ինստիտուտում(Հայպետնախագիծ):

Շինարարությունը սկսվել է 1952 թվ. և ավարտվել 1955թվ, առանց

վերջին շարժրացվել է 1960 թ. նոյեմբերի 29-ին:

Առաջադրանքով պահանջվում էր շենքը վերակառուցել և ընդարձակել պահպանելով գոյություն ունեցող ծավալները, հատակագծերի և կառամատույցների նիշերը:

Թեպետ և հին շենքից շատ քիչ բան մնաց նախագծում, սակայն նոր նախագծի մշակումը շատ բանում կաշկանդված է նման պահանջի հետևանքով:

բ) Հուշարձանի նախնական տեսքը, հետագա վերակառուցումները ու կորուստները

գ) Վերականգնման աշխատանքները (ընդհանուր բնութագիրը, ժամանակը, հեղինակը, փաստաթղթերի պահպանման տեղը)

VII. ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հնագիտական հուշարձանների համար — մշակութային շերտի բնույթը, կարևորագույն գտածոները:

Պատմության հուշարձանների համար — հուշարձանի բնութագիրը, հուշատախտակի առկայությունը, տեքստը, ամրացման ժամանակը:

Ճարտարապետական հուշարձանների համար — հատակագծային տարածական հորինվածքային կառուցվածքը և կոնստրուկցիայի հիմնական առանձնահատկությունները: Մուտքերի և ճակատների զարդարանքների բնույթը, կիրառական արվեստի, որմնանկարների, քանդակների առկայությունը, շինանյութը, հիմնական չափերը:

Մոնումենտալ արվեստի հուշարձանների համար — հորինվածքային և գունային լուծումների հիմնական առանձնահատկությունները: Արձանագրությունները, նյութը, տեխնիկան, չափերը:

Նախագծով շենքը երկարացվել է և առաջ բերվել::Հատակագծային կոմպոզիցիայի հիմքում դրված է երեք կարգի ուղևորների մեկնման և ժամանման ֆունկցիոնալ պրոցեսների կազմակերպումը և դրանց կապը կայարանամերձ հրապարակի և կառամատույցի հետ: Հատակագծային կառուցվածքի միջուկը կազմում է սրահը և բաշխման դահլիճը, որտեղից ուղևորները անցնում են սպասասրահը կամ կառամատույց:Քաղաքամերձ երթևեկության և զինվորական դահլիճները տեղավորված են շենքի հարավային և հյուսիսային թևերում:

Այս հիմնական ֆունկցիոնալ պրոցեսները կազմակերպված են 88.14մ չափերով ներքին բակերի շուրջը: Հարավին ընդհուպ այս տարրերը կամարակապ լոջիաների հետ մեկտեղ պայմանավորված են Երևանի կլիմայական պայմաններով:Գծերի վրա նախատեսված էր ծածկ: Կոմպոզիցիան ելնում է հատակագծից և կայարաններին հատուկ երկաթուղային գծերին զուգահեռ զգալի զգվածությամբ: Դրա համար շեշտված է կենտրոնը բարձր ծավալով: Գլխ. ճակատի ուրվագիծը ներգծված է հավասարակողմ եռանկյան մեջ:Կոմպոզիցիան պայմանավորված է նաև նրանով,որ հրապարակը ըստ տեղանքի 4 մետրով իջնում է դեպի կայարան:,որը պետք է հանդիսանար առնցքը: Ճակատների դեկորի հիմքում ընկած է Թամանյանական դպրոցի ուղղությունը: Մուտքային պորտալները ,սյուները,կամարակապ լոջիաները և նրանց ճարտ.մանրամասները կառուցված են հայկական ճարտ.հուշարձանների ավանդույթների վերամշակման սկզբունքի վրա: Ինտերյերները արտահայտում են մեծ սրահների ծածկի կոնստրուկտիվ առանձնահատկությունները (գմբեթ,թաղ, կեսոնային ծածկ): Ներքին ձևավորման միջոցներից են գիպսի վրա ձուլված զարդաքանդակները :Ներպարփակում մյուս միջոցները `վիտրաժներ, քանդակ.արձանները և այլ կառուցման ընթացքում հանվեցին : Մերժվեց նաև տարբերը երանգների մարմարների օգտագործումը: Չափերը 120.48.80,45, բարձրությունը սայրի հետ 50մ:

Հուշարձանի ճարտարապետական, գիտապատմական և գեղարվեստական ընդհանուր արժեքավորման գնահատականը ... Նյութը՝ Անիի սրբատաշ տուֆ:

Երևան քաղաքի կարևորագույն տրանսպորտային հանգույց, քաղաքի կենտրոնական կայարան: Լուծված է նախապատերազմյան ժամանակաշրջանի հայկական ճարտ. ընդհուպ պլաստիկ և կոնստրուկտիվ կանոններով:

II. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԱՐԽԻՎԱՅԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ, ՊԱՏԿԵՐԱԳՐԱԿԱՆ ՆՅՈՒԹԵՐԸ

IX. ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

		լավ	միջին	վատ	վթարային
ընդհանուր միջավայրի քննությունը հնագիտական հուշարձանների համար՝	կարևորագույն գոտիների մշակութային շերտը				
ճարտարապետական և պատմության հուշարձանների համար՝	կոնստրուկցիաների պատերի ծածկերի առաստաղների հատակի ճակատների, ինտերիերի հարդարանքը				
ինտերիերում՝	գեղանկարչությունը, քանդակների, կիրառական արվեստի				
մոնումենտալ արվեստի հուշարձանների համար՝	որմնանկարների, պատվանդանի, քանդակների, հիմնամասի, գունային շերտի				

X. ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

	համամիութենական	հանրապետական	տեղական	հաշվառված
ա) պահպանման կարգը				

բ) պահպանության մասին առանձին փաստաթղթերի ամսաթիվը և №-ը ______________________________

____

գ) պահպանման գոտի, կառուցապատման, կարգավորման գոտի, պահպանվող բնական լանդշաֆտի գոտի (սահմանների և ռեժիմի հիմնավոր մշակման ըստ համապատասխան փաստաթղթերի):

դ) բարեկարգին պատկանելիությունը և ներկա օգտագործումը ______________________________

____

ե) պահպանման փաստաթղթի թիվը և №-ը ______________________________

Պասպորտի կազմման տարեթիվը

19 թ.

Կազմող Տեր-Ստեփանյան

(ա. ա. հ., պաշտոնը կամ մասնագիտությունը)

____

(ստորագրություն)

Հուշարձանների պահպանման տեսուչ ______________________________

____

(ստորագրություն)